

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $\frac{2}{3}$ galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corepondenti. — Pentru serie 6 cr. Tac'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 98.

Brasovu 28|16 Decembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Invitare de prenumeratiune
la

„Gazet'a Transilvaniei”

Brasovu 28 Dec. 1872.

Sacru depositu alu sentimentelor nôstre nationali nu afia neci unu terrenu securu de aperare pe teatrulu politicei dominante, decatu singuru numai terenulu dreptului nostru politicu nationale. Tote probele, tote incordarile, tote sperantiele, ca natiunea romana din Transilvani'a pote essi vreodata la limanulu indreptatirei de a se poté desvolta liberu prin propri'a sa activitate neimpedecata, au disparutu fora urma in experientiele tristului trecutu. Neci ômenii celi mai — perversi — nu se mai potu multiumi cu prospecte de resultate platonice; er' timbrulu pe frunte de lipiture, avisate a ingenunchia la gratia prepotentiloru dilei, pentru a respira aerulu politicu, romanulu nu lu mai pote porta, ca nu lu mai pote suferi: si totusi pentru romanu suntu tote caile angustate astufelui, incatu ni se arborescu inaintea ochiloru cele mai triste fantome si din timpui unirei celor 3 nationi, conjurate a ne incalca, ca se nu mai ajungemu la érba verde, amenintiandune cu sôrtea de paria, politicu seu celu pucinu de lipiture tractabile. Acestea este reflexulu din tote legile cele maiestrite in contrane, acesta alu legii electorale, acesta alu virilismului prin comitate si comune, acesta in legea instructiunii seu desnationalisarii, acesta ni se pregatesce acum si in fundulu regiu prin proiectulu de organisarea municipale, care l'a primitu universitatea sasésca in sied. confluxului din 16 Dec, a. c. spre a se asterne la locurile mai inalte, ca solidari'a vointia si dorintia a tuturoru sasiloru din Transilvani'a, cu tote, ca deputatii romani de facia, vediendu, ca proiectulu acesta e asiediatu cu scopu de a sustiené intocma si pe viitoru egemonia'sasésca in totu fundulu regiu, au protestatu in contra primirei lui, dechiarandu a -si da opiniunea separata, care o si dedera in sied. ein 20 Dec. — Ca lipiture inse maiorisate prin maestritele minoritatii amu remasu si in confluxu si vomu mai remané totu numai cu beneficiulu politicu alu protestelor — cari totusi de si nu adi, d'er' mané totu ne voru servi de fustei la scar'a, ce duce la extorcerea recunoscerei dreptului nostru nationale politicu, fora de care tota existint'a nostra ca natiune e periclitata. — Aruncandu unu prospectu si preste acestu proiectu de organisatiune municipale sasa, ce vedem alta, decatu vechi'a patula a suprematiei sasesci si starea clientelaria a comunelor si a individilor — neci pomenire de romani si maghiari in fundulu r. Principiulu perfectei egalitatii si alu libertatii autonôme a communelor si municipalor uafia in elu una expresiune satirica, ca-ce tutoratulu sasescu e astufelui centralisatu, incatu elementulu sasu sub scutulu lui va inflori, precandu romanii si maghiarii se voru chiaru si topi de caldur'a, cu care voru fi strinsi la pieptulu intereseloru sasesci.

Una reactiune politica acésta si inca din evolu mediu, unu laci germanisatoriu si despoitoriu e acestu tutoratul pentru fundulu r., care nu sufere diversitatea drepturilor, er' pentru romanii 200,000 la numeru si pentru maghiari 25,000, cari in fundulu regiu possedu preste 200 commune si 200 mile patrate de territoriu, proiectulu de reprezentatiune memoratu e in a deveru una nederepitate sociale, ca-ce e una totale ignorare si in acestu statu in statu, intocma cum se afia natiunea romana ignorata ca atare si in legile statului Ungariei — chiaru si in legea de unire —, incatu ai crede, ca sasii la compunerea acestui proiectu de reprezentatiune au luatu de modelu tocma maiestri'a maghiara, de a face legi deakiane ,spre a suprematisa excludendu si ignorandu si de a exclude si ignora supramatisandu si egemonisandu. Asia de unde se astepti dreptatea? Dela diet'a din Pest'a?! — N'avemu exemplu; Se vedem acum. —

Cu aceste reflexiuni mai intempijanu si pe optimistii cei ce nu vedu mai departe, decatu pana unde -si afia venate interesele momentane, — si pe pessimistii, cari cliposescu, candu li se cere tie-nuta solidaria si neintrerupta pentru vindecarea reului, ce ne amenintia, precandu am trebui cu totii din tote partile se ne rennoiu urgentu si neintreruptu pretensiunile nôstre de dreptu nationale politicu din 1863 atatu la regimul catu si la corona, ca se se convinga odata, ca nu mai e potere, care se ne despôia de dreptulu istoricu — divinu, de dreptulu conservarii vietii nationale, de dreptulu nostru politicu nationale, singurulu depositu alu prosperarii nôstre. — Hic Rhodus hic salta. Se da sasiloru centralismu nationalu in universitate, nu le invidemu; inse romanii inca pretendu asemene, ei voru misca si acheronta, pana candu voru capata senatulu seu si arondarea nationalilor sei sub elu, ca-ce si altufelui universitatea romana istorica pana la 1437 a reinviatu in 1863 si nu va a mai disparé de pe scen'a politica nationale odata cu viati'a individilor ei. Dêca ômenii impetrati nu voru a ne respecta, vomu cere respectarea dela noi si dela timpu. —

ITALIA civile se impoteresce mereu in tacere si rabdare. Acum introduce oblegamentulu mili-tariu dela 20—40 ani. Im bunatatieza finantiele si armarile. —

Pap'a in allocutiunea din 23 Dec. dice: ca persecutiunea besericii catolice are de scopu a o nimici; numesce proiectulu regimelui despre corporatiunile religiose lesiunea dreptului apostolatului si ataca pre Prusi'a pentru persecutiunile religiose, chiamandu pe Dumnedieu in ajutoriu besericiei.

In sambet'a de 14 Decembre, Francia déra a intratu in ghiarele oligarchiloru, candu min. Du faure combatu pe Gambetta si pe republicanii democrați, ca pe nisice agitatori, provocandu mai-oritatea dietei, ca se tiana una cu regimulu, si monarchistii conservativi au votatu a se trece la ordinea dilei, nerespectanduse valoreea petitiunilor din intreaga Francia, ce se facu cu millioane de subscrieri, ca se se disolve adunarea acésta si se se aléga alt'a. Thiers déra a balansatu pana acumu in favorea oligarchiloru, ca-ce écca guvernulu lui portofrica de republica democrată.

Ispania se afia mereu agitata. In nopteia intre 11 spre 12 Dec. se adunâ o multime de po-

poru pe piaci'a Antonu Martinu. Se dede semnalulu cu 3 puscature de revolveru si o massa de poporu strigâ: se traiésca republica! diosu cu dusmanii onorei Spaniei. Desarmara agenti politiani si mai multi officiri. Sosindu armat'a fù intempijata de insurgenți cu o decharge generale, la care respundiendu si venatorii cu alt'a, insurgenții se respandira. Spania vre republica, Itali'a asemenea agita pe suptu mana.

Blamagiulu intielegintie din distr. Fagarasiului. Decemb. 1872.

..... La alegerea lui Máday in Fagarasiu, adeptii lui mai multi -si spargeau capulu cu apucaturile de a capetá si eli din saculu celu de bani alu lui Máday innainte de alegeri, er' dupa alegeri au inceputu a se veseli din sumuliti'a capetata si departanduse toti cu strigate de: se traiésca d. Máday. se traiésca d. Teleky, d. Popenieciu, d. Gridanulu", etc. se dusera catra casa; In 19 sér'a a pausatu diligent'a dela Brasovu pucinu la hotelulu din Sierpeni, si intraramu calatorii aci la restaurare, seau mai bine la plangere, pentru ca aci era hotelulu plenu de alegutori, mai cu séma barsani, er' in unu extra Zimmer unde intraramu si noi incognito erau sdravenii de intielegenti mandandu si bendu, bucuranduse nu atatu pentru esirea lui Máday — de catu pentru argentii luci delà ali lui .... Erau mai toti ragusiti si aci intre pocale — in vino veritas, toti -si enarara intemplarile din acele dile de blamu, de rusine si de ne-capacitate natiunale, mai alesu szolgabiraulu Popenieciu se laudá cu bruvurile lui castigate; asia spuse elu ca capitanolu timidu, ca nu va reesi Máday pre carele -lu avea in poruncela dela Pest'a, elu Popenieciu -lu asecurâ pre „cinstea“ lui, ca Máday va reesi si Benedek va cadé, si asia strigundi man'a s'a apucatu de munca, ca-ci la hotelulu din Sierpeni luâ cu triumfu 19 Stindarde dela un-gurii din Halmégu, ce le dusera acesti'a in dilele premergutorie in onorea lui Gyula Benedek, si se intielege ca elu prin portarea lui nemesiesca apoi le a redicatu in onorea lui Máday; facea computu că la 10000 fl. v. a. (di: diece milie fl. v. a.) a solvitu Máday numai prin carcimele din Fagarasiu pentru alegatorii lui, cari in dilele alegorilor toti s'au imbuibatu de vinu, carne, pesce (15 majie carne si 18 de pesce precum computa unu ospetariu din Fagarasiu), pentru ca toti nemesii toti intielegentii, d'a si preutii erau confusi si ametiti, alti cate 4—5 dile au petrecutu totu in ospetarie; B. a prasnuitu pre Alesandru (Dr. Máday) in Fagarasiu, pre cumu spuneau ômenii prin Fagarasiu; apoi se fi crediutu, ca mai de una dile figurau ca zelosi romani in comitetulu natiunale atatu Bordanu catu si adv. Romanu si acest'a din urma apoi din zelosu natiunalistu si mare aperatori alu pasivitatei deveni omu de incredere la urna pentru Máday; tempora mutantur et nos . . .

Popenieciu carele in anii trecuti strigâ in gura mare in diurnale contr'a szolgabiraului Gridanu, carele, mai bene lieá unu jidanu pre trasur'a lui de catu unu preutu romanu — pre cumu -mi spuse preutulu acel'a una data, — acelu Popenieciu repetâ acelea fapte ale lui Gridanu, pre cari i le descriea publice, cu deosebire numai ca afurisitulu de „ego“, prea caracteriseza pre Popenieciu, pentru acesea de comunu celi ce -lu cunoscu lu caracteriseza cu proverbiu „fala gola strătitia usiora“.

Acestia au jocat rolul ambii în acestea dile de blamagiu, se intielege că pre plata buna, cum spună omenii, pentru că, apropos! spune unu notariu comunale, Urdea ragusitulu dela alegeri, ca chiar a vediut depesi'a prin care Teleky dă lui Gridanu — carele că nemernicu cuteză a se candidă insusi — 1200 fl. déca va abdice în favoreea lui dela candidatura, inse, dice notariulu: neci nu s'a uitatu la 1200 fl. — destulu ca in urma — după ce i va fi triplicat sum'a acesta — a abdisu de candidatura, mai mustrandulu si capitanulu! Bani au castigatu multi, dér' si promisiuni si mai multe, si nu numai ca nu se rusinéza acesti conducatori orbi de faptele loru cameleonice si rosinatòrie, ci inca-si tienu de triumfu, ca au doborit pre Benedek si au redicatu pre Máday, dechiarandu toti fora reserva, ca cu unu romanu se blamau (audi minune!) ca-ci n'ar' fi avutu bani si reesiea ér' Benedek pre bina. Apoi se ne mai luptam noi minoritatatile prin comitate si scaune cu dusmanii nostri, candu unu districtu curatul romanu cu miile de alegatori neci 100 votisanti nu lovescu urn'a pentru romanu? Rusine, de trei ori rusine tie intielegintia neintielegenta! Si onore vóne celor ce suspinati pentru faptele semenilor vostri! — Se scie, ca ceea ce e tasterulu in aparatele telegrafice, aceea a fostu capitanulu supremu acuma la alegeri; atengete cu degetulu tasterulu si totu aparatulu vene in misicare: morseulu, busul'a si releulu etc. astufeliu indereptandu si stapanii din Pest'a bateri'a pentru alegerile din Fagarasiu, atensera pre supremulu loru din Fagarasiu si prin elu tota intielegintia desnervata s'a electrisatu si pusu in lucrare asia precum s'a lovitu tasterulu!

Blamagiulu nu se mai poate descrie, fora se mai citezu aci si cuventele acelui barbatu de punsetiune inalta din Fagarasiu, care -mi scrie: „Domnulu mieu! Cu pasivitatea ne amu blamatu de minune! neci o data n'au concursu la urna atati alegatori romani. Beutur'a si banii si au avutu efectele. Romanii carii afirmau, ca nu potemu reesi cu unu barbatu cunoscutu, au scosu pre Mádai cu eclatant'a solidaritate romana = O!!

Dét' se nu plangemu multu, ca-ci venditorii caracteriului natiunale pre argentii dobenditi in suma de vr'o 30000 (ori mai multu) voru cumpera in Fagarasiu unu locu — de nu pentru unu institutu natiunale — pentru immortamentarea strainilor!

Ér' voi predicatori carii v'ati lapedatu crucea de pre frunte si vati insielatu intrandu in legature strane, scuturatile pana e tempu, si de aci in colo strigati si poporului: Se rumpemu legaturile loru, s se lapedamu dela noi jugulu loru (Psalm. 2. v. 2.) !!!

Trecundu adi prin Sibiu D-le Redactoriu, -Ti promitu ca ajungandu a casa in pace Te voliu cetera érasi cu lucruri de pre la noi! salutari cordiali. —

Scipione africanulu.

Vestea inferiore 24 Noembre 1872.

Nu poate nega intelligentia romana din Fagarasiu, — cumca facie cu alegerile dietali, ce s'a petrecutu de curendu — au jocat rolul abderitoru. —

Au trecutu si acestu jocu copilarescu cu focu — care ne-au aprinsu cas'a, precum trecu toté in lume. — Déra acuma aru fi timpulu că din acésta lectiune amara se ne intocmim tactic'a nostra mai cu scopu pre viitoriu. —

Este proverbulu despre noi: romanulu tace si face" (passivitate naseudeana) éra noi pre aici „vorbitu multe, si facem nimica" (passivitate Fagarasiana). —

... Se studeamu si noi practice terenulu pre care avemu de a lucrá, si ascultandu si parele la alti barbati — cari de si nu se potu lauda, ca au trecutu prin scoli inalte — totusi, au cunoscintia de lume, si minte sanitosa, au vietiu si viciu intre poporu — factori, cari suntu de considerat — si esindu pre acestu terenu studiatu — cu fapte de siguru vomu fi neinvinsi.

Correspondentele X din Fagarasiu, in Nr. 96

alu „Gaz. Trans.“, nu au avutu patientia, de a se informa, ca cumu au venitul br. Urs in acésta mar savia de candidatiune de deputatu, ... ci cu o dorere ironica, striga in lumea larga, — infamia, scandalu, blamagiu!!! —

Fiindu si eu unulu, care in 28 Noem. in biserica gr. or. in Fagarasiu, — amu vorbitu pentru alegere, si candidarea de 2 romani — fia ale gerea legala, seu pe porunceala; — amu disu acésti a atunci, si o dicu si adi cu conscientia curata — basandume pre conoscerea impregiurarilor, si a situatiunei presente din districtulu nostru — amu arestatu pericolulu, cu passivitatea absoluta, — care in districtulu Fagarasiului — in acésta forma — odata cu capulu nu se poate exceptui — amu prevediutu, ca prin acésta operatiune se isoleadie intelectintia de poporu, si cea de antea se da legata cu mani cu petioare, eara celu din urma — fara pastoriu, că o turma pribega — prada inimicilor, precum dorere au si urmatu in fapta. — Fiindu mai incolo cu locuintia in Vestea, unde s'a petrecutu alegerea, si avendu onoreea de a fi cu br. Urs in relatiuni amicabile, me vedu indirekte in presupu, cumca eu a-si fi urdioriulu candidarii expuse a baronului. —

Respingandu acésta suspiciune, pre catu de falsa, pe atatu de malitiosa, me vedu indatoratu de a lamuri lucru, si de alu areta tocma asia, precum s'a desvalitu, suptu ochii mei. —

In diu'a, si scurtu inainte de alegere dimineti'a in 16 l. c. — au venitul in locuintia mea — unde era si confratele capitanu Mihaiu Poparadu de facie, Domnii: presedintele comissiunei Duvlea, assessoru Florea, pretorii Grideanul si Negrile, si 2 preoti din Lissa, si m'au intrebatu, ca ce se facem facie cu alegerile de astazi? —

Eu amu respunsu: „Domnilor se vedem din tota partile de proteste, ca numai asia ne potem salva onoreea“. — Assessorulu Florea a respunsu: „nu este nice unu protestu facutu, si nu putem lasa se ease Teleky dep. alesu cu unanimitate de voturi, se candidamu si noi pre br. Ursu“ — Eu le am disu „nu se poate! noi ne amu dechiaratu soleno pentru passivitate, si br. Urs se nu se candidateze nice in tr'unu modu, decatul se ne apucam cu totii de proteste“. — Totu assessorulu Florea a respunsu: „asiadară vomu vedé de protesturi“ si cu acésta sau departatul toti acesti Domni dela mene. —

Me provocu deci in momentulu de facia la toti acesti Domni si la onoreea loru, despre purulu adeveru alu acestei convorbiri. —

Dupa departarea acestor Domni, eu, dimpreuna cu capitanulu Mihaiu Poparadu ne amu si apucatul de a lucra la proteste, si in decursulu lucrului, ne suprinde vestea — cumca presied. comiss. Duvlea ar' fi proclamatu pre baron. Urs — de candidatul. —

Amu disu: nu este lucru curatul, si pre locu amu facutu una depesia telegrafica subsemnata de mine si Poparadu catra br. Urs cu rogare, că se respinga insusi acésta cutesantia nerusinata. Dela baronulu — nu sciu din ce causa — nu amu primiutu respunsu. —

Presedintele comissiunei Duvlea — nascutu din Zernesti, si nepotu alu D. prota Metianu, omu teneru, nimeritu că cautatu cu luminarea pentru acésta functiune, are de a se justifica inaintea opiniei publice, — din ce causa densulu — contra intielegintei nostre — si contra protestului meu, totusi a candidatul pre br. Urs de deputatu.

In catu se atinge persoana br. Urs, facia cu alegatorii boieri si fosti granitari, din tota tiéra Oltului, va sci corespondentele X, că si onorabilulu publicu cetitoriu, de ori si unde, cumca br. Urs este magnetulu si idealul tuturor granitariilor — si eu vorbescu din anima toturor fostilor granitari; cumca déca nu nearu fi fostu manile legate prin passivitatea decisă in Fagarasiu, si candidatul pre br. Urs de deputatu,

10 Teleky, cu tota miile cele multe versate la alegatori nu putea se invinga. — Veterani din bataile francesee, au venitul la mene, si lacremandu au intrebatu: pentru ce nu alegem pre baronulu nostru. Acestu adeveru s'a auditu chiaru si din gura agentilor lui Teleky, care numai din acésta parte a avutu frica. —

Dupa ameadi in 16 si in diu'a de 17 impreuna cu capit. Mihaiu Poparadu amu continuat lucrul la proteste. — Déra din tota cate amu facutu noi, numai protestul comunei Dragusiu si alu Simbetelor apusene si resaritene prin bravii loru preoti si neclatiti in fidelitate romana au venitul la man'a comissiune. —

Protestul comunei Vestea infer. — subsemnatu si de mene — s'a delaturat prin primariul comunulu Moise Siandru si notariulu Iuon Borzia, pentru care dupe alegere — diu'a la ameadi — acestia in publicu au primitu 91 fl. dela cassa, unde se plateau judiloru — intre cari erau si preoti — tax'a pentru sufletele loru vendute.

Intrebui pre corespondentele X — si pre altii de perulu seu, — care facu sfara in tiéra — că se ne mai spue pre altulu — afara de noi 2 — care s'ar' fi interesat bateru de unu protestu. —

In fine corespondentele X, va se conceada pacalitura passivistului metamorphosatu — activistu incarnat si infratit in Brasovu, care in diu'a de 28 Noem. a legatu la cineva ochii, si l'au dusu pre ghiatia, si acuma, că o vulpe de suptu pétr'a Craiului, ride in pumni de rusinea nostra, incarcata pana dupe urechi. —

Basilu Stanciu
c. r. capit. pens.

Dela diet'a din Pest'a.

In sied. din 14 Dec. se luă inainte proiectul de lege pentru indemnitate care se si primește ne modificat.

In sied. din 16 dep. Alesandru Romanu adreséa catra min. de interne două interbeliuni cari suna asia:

„In mai multe comunitati dela marginile Transilvaniei morbul epidemicu (molipsitoriu): diphritis, sub numirile de ciuma si bôla de gutu grasedia in astufeliu de mesura, incatul in comunetatea Bicasiu ce numera 2600 locutori, in tempu de 5 lune, 265 omeni cadiura viptima epidemiei. Preceptorii afirma ca acestu morbu se poate evita prin intervenirea personale a medicilor, firesce in numerul de ajunsu“.

„Pentru ce nu tramite guvernulu la Becasiu, Valea-Jidanului, Satu-de-diosu, Tölgys, Toplită romana, Dmucu si Belboru medici intelligenti? Cacă unicul medicu tramișu acolo nu poate da bolnavilor ajutoriu necessariu. Bicasienii spun ca medicul neci nu cercetadia pre bolnavi si locuindu in departare, abia in 3—4 dile una data i este cu nepotentia a-i cerceta, in care tempu apoi mor de a rondulu“.

Onorab. Camera! acésta bôla domnesce cu atata furia, incatul — precum s'a anuntiatu si prin diariul „Pester Lloyd“ chiaru si in acésta luna 75 omeni cadiura de nou victimă bôlei, prin urmare luandu in consideratiune atatu intensitatea, catu si estensiunea bôlei, asiá credu si este usior de priceputu, ca unicul medicu de acolo se afla in deplina impossibilitate d'a respunde chiamarii sale, d'a infrena acósta bôla atatu de pericolosa si molipsitoriu. Suntu doi ani decandu acésta bôla grassedia in vecin'a Romania si numai incordatelor staruitie succese a o poté infrena. La noi, poate pentru ca reul se afia la extremitatea tierei, nu i se dă atat'a atentiune; din acésta causa si pentru ca bôla au inceputu a se lati pana catra Gy.-Szt.-Miklos, prin urmare se estinde cu repediție, mi-am luat libertatea a adresá acésta interbeliune dlui ministru de interne, cu atatu mai vertosu ca-ce cunoscundui energi'a cu care au luat mesurele cuviintiose spre infrenarea colerei aici in capitala, am temeu d'a sperá, ca si in asta priyintia va face grabnice dispusetiuni.

A dou'a interbeliune o adreséu dlui ministru de justitia. La acésta mi dede ansa dechiaratiunea dsale facuta in siedintia de sambata cu ocasiunea discusiunii ce se incinsese a supr'a petitionii relativ la processulu ce curge intre comittii Iosifu si Franciscu Haller.

Interbeliunea e urmatóri'a:

„Are dlu min. cunoscintia despre aceea, ca judecatorii de Sighisiora intr'unu procesu subversante intre comittii Iosifu si Franciscu Haller; pre candu numai simplu secestru de asecurare pre una parte a bunurilor lui Franciscu Haller trebuie să se faca, diregatorii si servitorii sei de economia, condusi pre simbria (conventionati) au fostu scosi si dati a fara cu de a sil'a prin gendarmi? Ara

dru ministru cunoscintia ca insusi proprietariul actuale contele Franciscu Haller d'impresuna cu familia sa fù scosu cu forta? Mai de parte pentru ce dru ministru cererea contelui Franciscu Haller pentru delegatiune, adresata dsale de mai multe lune, o tiene nedeslegata si estu-modu lasa pre contele Franciscu Haller in discretinnea judecatoriei de Sighisior'a *).

In fine, ce are de cugetu a face dru ministru, ca atare procedura, prin care justiti'a unguresca se compromite, se se inlature pre viitoriu?

Presied.: amendoue interbelatiunile se vor comunică ministrilor respectivi.

La ordinea dilei fù desbaterea generala pentru inchirea imprumutului de 45 milioane, cu care occasiune dep. Helfi presenta unu proiectu de resolutiune, că camer'a se enuncie, ca nu votéza imprumutu acestui guberniu.

In sied. din 17 Dec. Colomanu Ghyczy imputa lui Lonyay si Kerkapoly miserabil'a stare a finantelor Ungariei, pentru ca au casiuatata atate deficite, incatu cele din anii esti trei din urma voru absorbi trei parti din imprumutu si totu mai remane deficitu; (pentrua in fapta ar' fi la 76,428,786 fl. deficitu de a se caoperi) redica aspre invinuiri asuprale, cu tote acestea imprumutulu se primi si in adou'a cetire.

In sied. din 18 Dec. Se primi proiectul de imprumutu si in a trei'a citire, apoi se luă inainte proiectul pentru sustinerea normelor de drept privitorie la causele finanziare si despre desfintarea supremului tribunalu de finantie. Totu acumu se primi si proiectul de lege despre votarea de 39829 recruti si 3983 reservisti pentru an. 1873. La desbaterea acestui proiectu mai multi stangaci venira in focu, denegandu primirea proiectului, cu tote acestea elu se primi pentru desbaterea speciale, candu apoi Gabrielu Varodi facu emendamentu in titulu, că se se numésca „armata unguresca“ pentru ca altufeliu nu mai e armata comuna, ci totu numai armata c. r. austriaca, inse proiectul se primi fara modificari că si celu pentru acoperirea starii de pace a regimentelor gavaleriei unguresci.

In siedint'a din 19 totu sub presiedinti'a lui Bitto se reporta denumirea lui Bella Szende că ministru pentru aperarea tieri, care intrandu in sala fù primitu cu „éljen“. Dupa acesta

Mircea B. Stănescu face catra min. de lenga persón'a Mai. Sale o morale interbelatiune: care se va publica in nr. viitoriu.

Se mai fecere vreo-cateva interbelatiuni fora interesu, er' un'a facuta de I. Kis merita a fi inregistrata si aci: „La alegerea de deputatu in Aranyós Megyes conductorii cortesitori ai candidatului deakistu au etablatu o factoria intréga pentru a cumpera voturi“, si intreaba pe min., déca are de cugetu a aduce unu proiect de lege in contra coruptiunei la alegeri de deputati? Ministrul n'a respunsu neci unu cuventu la acésta interbelare si totusi majoritatea primi spre cunoscintia respunsulu declinatoriu. Ministrul Tisza respunde la interbelare lui Pechi din 14 Dec. ca: au emisu ordinatiune, că dela 1 Ianuarie 1874 tote caile ferate se folosesc numai limb'a maghiara in afaceri, blanchte maghiare s'au si tramsu si actele germane se tramsu indereptu dela ministrul comunicatiunei. Se multumescu. —

Madarasz róga cas'a, că se se iè la consultare dupa serbatori propunerea lui pentru desfintarea beneficialor regali. Ministrul Pauler dice, ca inca nu au sositu totu materialulu statisticu pentru acestea, in fine presied. Bitto le poftesce serbatori

*) Dupa informatiunile primite banuel'a de partialitate si vessatiune cade mai vertosu a supr'a judecatorului maghiaru Mátéfy si a celor lalit doi judecatori sasi, éra d. presiedinte Siustai si de altintre cunoscutu că dreptu si impartialu judecatoriu, cu atatu mai pucinu este si pote fi banuitu, fiindu ca dsa, precandu se decisese a se punse seestrulu, n'au luat partea la judecata, lipsindu d'a casa.

Red. „Fed.“

fericite si cercetare mai punctuale a siedintelor dupa serbatori. NB. proiectul despre **colonisti** inca totu nu s'a finit. Advocatii nostri se -sintien de oblegatiune a informa bine pe dep. romani despre starea lucrului, că se nu vina aruncati in drumu că Tofalenii si Halerenii; cu tote, ca deakistii totu facu, cum le vine bine loru, nu poporului; — de ar' avé romanii acolo si 50 de deputati; — inanis sine viribus et voluntas.

Respusu la articolulu „afaceri scolastice“.

(Urmare.)

Pana aici am privit pre Papiu in pracs'a sa scolaria; se-lu observamu acumu si in teori'a sa pedagogica, pe basea careia -si face amabilele si crestinescile sale reflesioni asupr'a mea. Si fiendu ca Papiu dupa „afacerile scolastece“ nu e „diplomatu“, va se dica n'are diploma pedagogica, er inscrieri pedagogice pana acumu, dupa scirea mea. inca nu sa incercatu (articuli, cari transmisi preste Carpati reputatiunea unei scóle decadiute, nu numeri), nu-mi remane alta, decatu se-lu judec dupa teoriele sale din articolulu „afaceri scolastece“, si inca catu voi poté dupa ordinulu observatu acolo.

Prim'a teoria: „Organisatiunea scóleloru se emane chiar din conditiunea, traiulu, cultur'a si referintele sociale ale poporului, pentru care se precreadia“, asiadéra a scólei din Orlat dupa natur'a etc. Orlatianilor. „De aici necesitatea unui studiu maturu de intrega natur'a poporului, spre care-lu alegemu de substratu alu meditatiunei nostre, vrendu a-lu regulá, organizá si cultivá“. Unu „procesu strainu de natur'a elementului organisatoriu (?) in primulu momentu se afla facia de aprigi combatenti, in alu doile se frange si cade“ — chiaru că organizarea lui Papiu, carele fiendu ca numai acumu a datu de teori'a acest'a, n'a sciatu, ca are se se acomodeze dupa natur'a Orlatianilor, si asia acestia satui de fanfaronade, dupa 6 ani sterpi i-au incuiatu fromusielu usile scóleloru de inaintea nasului. Dice unu pedagogu renumitu din dilele nostre: „Deca unu invetiatoriu dupa doi ani de dile inca nu si-a potutu castigá stim'a si iubirea comunei sale, acest'a e unu semnu reu pentru elu. Ca la inceputu in timpina batjocuri, nare se-i fia rusine (laudele si glorificariile prea tempurie au cate odata cause curiose); inse deca antipathia dela inceputu nu trece cu incetul in respectu si iubire, atunci invetiatoriu e unu omu de compatimiu.“

A dou'a teoria are de a face cu introducerea limbei maghiare si germane, si cu circulariul Comitetului, prin care se ordona nunumai cetirea, ci si vorbirea acestor limbe si se impartiescu Abecadaria unguresci si germane, donate de ministeriulu ungurescu.“

Relativu la introducere, ar' avé insusi Papiu cea mai pucina causa de a se espectorá; au nu Dlu se lauda, ca scol'a sa e „normala, cu 4 invetatori si 4 clase, si primulu ei scopu e „prepararea elevilor de clasele succesiive gimnasiali“? Apoi Orlatulu se afla la usi'a Sabiului, unde suntu doua gimnasia, unulu ungurescu, si altulu nemtiescu, si asia scolarii trebuie initiati — mai multu nu cere nime — in ambele limbe, că se pota trece dupa placu fia in gimnasiulu ungurescu, fia in celu nemtiescu. Unde-Ti e, Dle Papiu de-o data teori'a cu acomodarea dupa natura si traiu? — Dér' Papiu striga: germanisare! magiarisare! Asié-i vine bine; caci cine se-i credia, ca la o scóla cu limb'a romana că limba de propunere, esercitata in 21 de ore pre septemana, pre candu spre cele doue limbe straine cadu, numai cate 2 ore, mai pote fi vorba de magiarisare si germanisare? Dupa parerea mea cea dascalesca nu e nici unu pericolu, ca in scóla romanesca se voru propune si limbi straine, unde adeca cere acésta „traiulu poporatiunei“; de periculu ar poté fi vorba numai acolo si numai atunci, unde si candu copii romani suntu necesitati a-si cautá crescerea in institute straine. Dreptu aceea io tienu de o mare prudentia, a intimpiná a-tari dorintie a casa, caci interesele suntu mai poternice si decatu — teoriele D-lui Papiu. De altintre Domnialui se vede, ca s'a maniatu numai pre limb'a maghiara, ca-ci cea nemtiesca a practisatu-o si elu in Orlat pre atunci, pre candu reprezentanti'a generala dora nici nu visá de „Normativulu“ naibei, ceea se se vede din reportulu seu despre esamenulu de anu véra, in programulu carui-a figura si declamarea poesiei „Das schönste Lied“, ergo si elu a „germanisatu.“

A introduce ince o limb'a in scóla, si apoi a

se margini simplu numai la cetirea ei, cum vrea Papiu, ar' insemana a bagá grosioru intr'o sticla, si apoi a intinge cu mamaliga pre din afara. Seu dora Dlu Papiu crede, ca o limb'a se pota invetiá numai din regule gramaticali? Vedi Ahn, Ollendorf, Tousaint-Langenscheit, etc.

A trei'a teoria priveste cetitulu mecanicu in circulariu, ca cetitulu mecanicu n'are ce cauta in class'a superiora. Un'a seu alta; seu ca scolarii sei din clasea superiora au avutu lipsa a fi introdusi in cetitulu mecanicu, atunci scol'a e decadiuta; seu ca scolarii n'a u avutu lipsa de acésta, atunci Papiu a auditu sunandu clopotele, dér' nu scie unde? a auditu de unu cetitul mecanicu, dér' nu scie, ce se incep, cu elu, de-si „directorul si invetiatorul primariu“, si apoi:

„Baga vina la sucala,
Ca se face pand'a rara.“

Aici voiu merge mai departe si voiu dice, ca cetitulu mecanicu eschisivu n'are locu nici chiaru in classe elementaria, ci invetiacelulu are se treca in fia-care stadiu prin tote 3 fazele cetitului mecanicu, logicu si esteticu (déca concede natur'a materiei de cetitul.) E de o mii de ori mai multu profitu, a ceti intr'unu (anu?) si numai 10 bucati, dér' cum se cade, decatu a ceti totu legindariulu de 10 ori. Sci, Dle Papiu, ce va se dice acest'a?

A patr'a teoria tractedia despre tienerea esamenelor, si cuprinde urmatoriele teze: a) „Patronulu scólei n'are dreptulu de a tramite că comissariu de esamenu decatu pre acelu-a, pre care lu doresce directoriulu scólei respective, seu inca pre unulu, carele se nu scia scrie; mai bine inse se nu trimita comissariu de locu.“ (Papiu exprima acest'a asiá: comitetulu n'a avutu dreptulu a tramite de comissariu pre Petri, care insemana in „Notes.“) b) Comissariulu de examenul nu are dreptulu de a se amestecá in examinare, ci mai vertosu a fi mutu si surdu (seu cum dice Papiu: Petri a luat rolu invetiatorului, de securu cu scopulu de a confundá nevinovatii elevi, ceea ce se vede si de acolo, ca „si déca unu scolaru respunde nimeritu“, nu me indestuliaem, ci lu intrebam mai departe, ca nu ar'u poté dice acésta si cu alte cuvinte?) c) Activitatea comissariului se se marginesca singuru numai pre langa laudarea invetiatorilor (Papiu dice: „comissariulu si-a uitatu cu totulu de factorii si promovatorii instructiunei, cari in prim'a linia sunt invetiatorii.“) d) Esamenulu are se fia parada (in limbagiulu lui Papiu: „detrage si umbr'a festiva si solemnă ce are se aiba fla-care di de esamenu.“)

Ad a) respundia comitetulu; er' necasulu Dlu Papiu, ca comitetulu m'a emissu chiaru pre mine de comissariu, lu intielegu. Incatu inse pentru insenmare in „Notes“, Dlu Papiu teologu absolutu cu eminentia si aspirantu la unu scaunu protopopescu carele asiá-déra trebue se aiba scire de preceptulu: „Ce tie nu-ti place, altuia nu face!“ dicu, Papiu se aiba dreptulu a si portá protocolu despre tote, cate le-a vorbitu Ursu si Petri, er' io se nu potu portá unu bietu „Notes“, in care se insemnă nu numai peccatele, ci si virtutile invetiatorilor d. e. despre Papiu la „computu:“ computulu in capu slabutiu, cu cifre, mai bine. Egoisti mai sunt unii omeni!

Ad b) respundu, ca am fostu necessitat a me amestecá in examinare, nu din motivulu reutatiosu de a confundá pre scolari, cari lu respingu cu dis'a némtiului: „Wie der Schelm ist, so denkt er“, ci pentru ca trebuiea se me convingu, că se sciu scolarii, er' Papiu neavandu nici idea despre tractarea unei bucati de lectura, despre aplicarea gramatecei la bucatile tractate etc. nu scia esaminá, si nici n'are de nnde sci, nefiendu „diplomatu“; altintre nu s'ar blama cu imputarea, ca adeca am cerutu, ca respunsurile bune se le esprime copii si cu alte cuvinte. Fia-care invetiatoriu „diplomatu“ scie, ca acestu esercitiu deprinde forte bine poterea cugetatoria si probedia de alta parte gradulu ei de desvoltare. Cetesca Papiu numai in Ohler (care dice, ca-lu are) de la pagin'a 460 incolo, si se va convinge! — Apoi am mai avutu unu motivu, de a me amestecá in esamenu, face adeca omulu la ocazuni de aceste minunate esperintie d. e. provoci pre scolariulu A. se-ti spuna, ce scie despre Gelu? si-ti respunde in naivitatea sa: „acésta intrebare nu e a mea, ci a lui N.“ De altintre reu testimoniu dà Papiu scolariloru sei, afirmandu, ca ei nu sciu respunde decatu intrebati fiindu de invetiatoriulu loru er' la altii stau că vitieii la port'a noua!

Ad c) replicu, ca nu am luat pre invetiatorii din Orlat, pentru ca mi-au oferit placut'a si

dorită ocasiune, de a face acăsta, eră blamă în publicu n'ām vrutu, si adaugu, ca numai cu privire la ticalosia scălei din Orlat, si vrendu a mai crută pre invetitorii ei, presiedintele Comitetului a intrelasatu publicarea in diuaria a reportului despre rezultatul esamenelor, precumu prescrie „Normativul” in §-lu seu 32, lit. c, prin ce a facut o mare nedreptate invetitorilor bravi dela cele-alalte scăle granitairescii.

(Va urmă.)

ROMANIA. In cameră deputatilor in Sied. din 27 Novembre v. s'a luat inainte desbaterea asupra: **Legei pentru alegerea metropolitilor** si episcopilor eparhiali, cum si a constituirii santului sinod al unu s. biserică autocefale ortodoxe romane: (proiectu votat de senat, datu la cele VI. sectiuni si comitatului delegatilor loru spre reportare). Reportorele comitetului delegatilor, 6 la numeru, cate 1 de sectione, fù:

D. Mihail Cogalniceanu, care dupa ce repórta despre examinarea si opiniunile celor VI. sectioni cum si despre modificatiunile facute in proiectu din partea Comitetului delegatilor din sectiuni, apoi continua asia:

Comitetul D-vostre in unanimitate a luat in consideratiune proiectul infacisiatu de guvern; fiindu-ca cu totii, representanti esacti ai opiniunii Corpurilor-legiuitorie si putemu dice ai natiunii intregi, simtimu necesitatea d'a regula in fine organizația besericei dominante in România; si acăsta cu atat mai multu, cu catu timpulu ne este proprie, ca nici una-data n'ām fostu mai favorisati de imprejurările exterioare de catu acumă, spre a resolva acăsta cestiune in totă independenția autonomiei noastre politice, in totă libertatea conșientiei noastre religiose.

D-lorū deputati, nu me voiu intinde multu asupra acestei consideratiuni; fla-care din D-vostre cunosc si simte că si mine cele ce se petrecu in lumea ortodoxă, si santul patriarh din Constantinopol le cunosc inca mai bine de catu noi! Animă sea de parinte ecumenic va simti negresitu, ca a venit timpulu de a linisci biserică ortodoxă din Romania. Si aceste una-data cunoscute, avem dreptul si datoria de a dice, ca cestiunea alegerei capilor santei noastre beserici ortodoxe si a organizației santului nostru Sinod nu pote si nu se cunosc sa fia una cestiune internațională; ca ea este, a fostu si va fi una cestiune de resortul conșientei noastre că populu ortodoxu, devotatu la religiunea parintilor nostri, la libertatea si drepturile santei noastre beserice, asia precum le-am moscenit de la parintii nostri!

Inspirat de asemenea simtimente si de asemenea datorinti, comitetul D-vostre a primitu mai totă articolele din proiectul de lege alu guvernului, afara de articolul antaiu, care este baza a insusi proiectului; si aici, afara de onor. D. George Brăteanu, unanimitatea comitetului a avutu marea parere de reu de a se vedé din incepere in otarata diferenția de opiniune cu D. ministru de culte.

Dati'mi voie, D-lorū deputati, de a intra aci in una discusione mai intinsa asupra acestui articolu, care este cheia boltei a nouui edificiu religiosu ce D-nu Tell voiesce a redica in Romania.

Art. 1 din proiectu rumpe in totulu cu treculu nostru seculariu, rumpe cu totă principiile societății moderne si ne pregătesce pe venitoriu necurate greutati, cu atata mai mari cu catu ele ne voru surveni sub velulu religiunei. Prin acestu articolu D. ministru nu voiesce nimicu mai pucinu de catu a redica din man'a natiunei, din man'a societății laice dreptulu seculariu ce l-a avutu si ce l are de a 'si alege capii besericei ortodoxe la care aparține marea majoritate a populului romanu si d'a da preponerantia, in exercitiu acestui dreptu, paternitate, unui numeru marginintu de archierei! Ia contra acestei pretensiuni protesță una stare de lucruri vechi de mai multu de cinci secole in ambele parti alu României! In adeveru si in Valahia si in Moldavia, mitropolitii si episcopii tieri pururea s'au alesu, s'au numit si sa'u instalat in scaunele loru de pururea laica, candu de Domnul asistat de consiliarii si, sau cu divanul tieri, candu, de Domnul impresa cu Adunările obștescii.

Acestu mare dreptu alu străbunilor nostri, in timpurile moderne, a fostu regulat si inserat in regulamentul organicu din 1832, sanctionat de

Turcia musulmană, de Rusia ortodoxă! éta ce dice legea fundamentală din 1832;

Art. 411. Spre a pastra intru totă nejicnită santiană vechile drituri si prerogative a clirobului Moldovei, spre a opri alunecarea abusurilor intru erarchia besericesca, mitropolitul si episcopii patrioti vor fi alesi dupa plementescile legiuitorie asiedimenturi numai din besericasii adevăratii pamanteni, de una pilduitore evlavie, cu bune sciinti si dovezite vrednicii, de la care deraza tienerea si pazirea invetieturilor santei noastre religii si povatiuirea turmei pe calea mantuirii. Alegerea acestor suflatesci parinti se va face, dupu driturile si obiceiurile pamantului, de catre obștesca obicinuita Adunare impreuna si cu acei din boeri ai rangurilor antaiu, cari nu s'ar intempla a fi madulari de acesta Adunare; si dupa ce acăsta alegere se va intarzi de Domnul, parintii alesi in data voru inscauna in a loru sante deregatoria cari le voru implini in cuprinderea apostolicescilor canone si intocmai cu totă legile si obiceiurile pazite pene acumu in tiéra.

(Regulamentul organicu alu Moldaviei.)

Art. 1. Alegerea mitropolitului se va face din trei episcopi ce voru fi in lucrare, adica: alu Romnicului, alu Buzeului si alu Argesului, dupa drepturile si obiceiurile tieri, de catre obicinuita obștesca Adunare, sub presedintia pravilnicului ei presidentu, dimpreuna cu boeri din trăpta d'antaiu ce nu se voru afila madulari ai acestei adunari, potrivit Art. 359 si 360 din organicul regulamentu.

(Regulamentul organicu alu Valachiei.)

In cursulu seculilor, una singura data, in timpul Domnilor fanarioti, Patriarchul din Constantinopol a voit a interveni in alegerea capilor besericei noastre. Si atunci Adunarea Moldovei cu mitropolitul si episcopii sei in frunte, protestandu in contra acestei pretensiuni, a respinsu pe calugarul strainu ce voie a se pune in scaunul mitropolitanu al lui Teocstistu; unu firmanu imperiale a reintrat drepturile tieri de a 'si regula singura, inde-afara de patriarchia afacerile besericei sele si numirea capilor sei religiosi; si unu blastemu slobornicescu afurisindu incercarea straina s'au imparatii scrisu pe pergamentu la totă eparchiile Moldovei. Aceste acte se afila pene in diua de asta-dipastre in archivele noastre; ele se afila inca mai bine inscrise in anima natiunii romane.

D. ministru Tell 'si intemeiaza sistemul seu de alegere pe duoue considerante; antaiu pe acelea ca dupa canonă, capii besericei nu potu sa fia alesi de mireni, si alu duiolea ca voesce a face sa domine si in tiéra nostra principiul de beserica libera in Statu liberu, rostitu de nemuritoriul Cavuru, intr'o tiéra si in conditiuni cu totalu altele de catu la noi fia-că natiune, fia-că religiune! Dupa opiniunea sub-scrisului, aplicatiunea inse ce D. ministru de culte voesce a face pentru Romania a axiomului contelui Cavur este cu totalu eronata. Altele suntu conditiunile Italiei si ale besericei catolice; altele suntu conditiunile Romaniei si ale besericei ortodoxe. La noi Statul este formatu si unitu si beserica in locu d'a fi una pedica la formarea si unirea tieri, a fostu din contra unu puternicu impreuna luptatoriu in favoarea ideei nationale. Itali'a era sfasiata in mai multe Staturi, si beserica catolica, in locu d'a lucra la intrunirea si intrunirea si intarirea patriei, a fostu pururea una stavila desvoltarii si unitatii Statului Italianu. La noi puterea laica, fara a tiné in jugu beserica, pururea a predominiu puterea clericala. In Itali'a, puterea papala tinea sub jugu Statul si societatea civila. Si de aceea, candu contele Cavuru a rostitu: beserica libera in Statu liberu, elu nu cerea emanciparea Statului de sub jugulu besericei; intralte cuvinte: beserica libera in Statu liberu, in inalta cugetare a marelui ministru Italianu, insemanu in fapta Statului liberu in beserica libera.

Intielegeti bine, D-lorū deputati, ca acăsta stare de lucruri din Itali'a nu are nimicu a face cu imprejurările noastre politice, sociale si religiose.

Totu atatu de pucinu intemeiatu este si alu duiolea argumentu alu D-lui ministru de culte, adica: ca alegerea si numirea episcopilor fia prin Domn, fia priu Adunari laice, este contraria canonelor. Si aici am diferit cu opiniune de D. ministru. Canonă neviolabile suntu acele cari au a face cu dogmele, éra nu cu organizarea exterioră a besericei cu administrarea, cu relatiunile séle exteriore cu Statul si cu societatea laica. Aceste totă variaza dupa timpuri, dupa impregiurari, dupa tieri,

dupa starea societatilor. Si spre a dovedi acăsta, n'ām trebuinta de catu d'a ve areta ca, in privinta organizației besericei si mai alesu in ce s'atinge de modelul de numire sau de alegere a capilor besericei, fla-care tiéra 'si are deosebitele séle legi si asiedieminte. Astu-fel este sinodul care in Rusia propune Imperatorului ordodoxu pe candidatii de mitropoliti si de episcopi si altu-fel este sinodul alegitoru din Grecia. In Austro-Ungaria unii din capii besericei ortodoxe se alegu de adunari compuse de preoti si de mireni; altii si d'adreptul se numescu de catre unu suveran eterodoxu. In Serbia, ale careia relatiuni besericescii catre patriarchul de Constantinopol suntu mai acelasi că si ale Romaniei, mitropolitul si episcopii se numescu direct numai de catre Domnul.

In momentele acestea, beserică bulgara se emancipează de sub dominatiunea episcopatului grecesc; alegerea capilor besericei bulgare este increditintata unei adunari, din care cea mai mare parte suntu laici.

Ei bine, pentru acăsta deosebire in modulu organisarii besericei din deosebitele tieri, se pote sprigini, ca totă aceste beserice, fia din Rusia fia din Grecia, fia din Austro-Ungaria, fia din Bulgaria, si prin urmare si beserică romana, nu sunt totă fice si medulari ali uneia si aceiasi mari beserici, beserică ortodoxă a resaritului, care nu cunoște altu capu si mare povatiitoru alu seu de catu pe Domnul nostru Isus Christos?

Si apoi ore patriarchul din Constantinopol, séu D. ministru de culte pote pretinde, ca una stare de lucruri totu atatu de vechia catu si insusi Statul romanu ar' poté se fia lovita de necanonicitate! Déra atunci necanonici ar' fi si toti metropolitii si episcopii nostri romani dela Radu Negru si Bordanu Dragosiu pana astazi; necanonici ar' fi marii dascali si si facili ai religiunii ortodoxe din Romania, metropolitii Teocstistu, Doroftei, Varlaam, Iacobu, Filaretu, Grigorie si Veniaminu; necanonice ar' fi tainele seversite de ei si de preotii numiti de ei; si prin urmare, afara din beserică ortodoxa aru fi si parintii nostri, si noi, si fii nostrii, cari am avutu că spirituali pastori, archierei si preoti necanonici.

Nu, acăsta nu este si nu pote fi. Religiunea lui Isus Christos are una doctrina mai sublima de catu politică si pasiunile oménilor ar' voi a o face! Dogmele besericei ortodoxe lasa societati laice, pentru care suntu instituiti si archierei si preotii, unu campu mai largu, una libertate de judecata si de actiune mai intinsa, de catu s'ar' invoi de pretinsii restauratori ai canonelor.

Sub acestu punctu de privire, neci legea din 1864 nu este anti-canonica. Prin acăsta lege se increditintă Domnul dreptulu d'a numi elu mitropolitii si episcopii tieri, intocmai cum acestu dreptu se esercta si de Domnul Serbiei.

Déca acum acăsta lege trebuie revisuita, nu este pentru ca dansa a lovitură canonice, ci pentru ca in ordinulu politic si constitutionalu, ea rupea cu traditiunile seculare ale tieri, dupa care mai multu séu mai pucinu natiunea alegea sau propunea, si Dumnul numai intarcea capii besericei noastre! Aci numai, este de cautatu causa nemultamirilor, éra nu necanonicitatea, ce acăsta lege a redicatu in intru tieri. Catu pentru protestarile de necanonicitate, ce in de afara le-a redicatu clerulu grec din Constantinopol, Ierusalemu, Alexandria etc., in privinta legii din 1864, D-vostre cunosceti bine fara se amu nevoia de a intra in mari amanunte, ca nu pretins'a lovire a dogmelor spirituale, ci secularesarea bunurilor materiale ale monastirilor inchinate seversita in aceiasi epoca, a fostu adeveratulu indemnui alu acelor protestari.

(Va urmă.)

Cursurile

la bursa in 27 Dec. 1872 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	fl. —	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 "	76 "
Augsburg	—	—	109 "	25 "
Londonu	—	—	109 "	45 "
Imprumutul nationalu	—	—	66 "	55 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	70	—	45 "	" "
Obligatiunile rurale ungare	79	—	" "	" "
" " temesiane	78	—	" "	" "
" " transilvane	77	—	" "	" "
" " croato-slav.	—	—	" "	" "
Actiunile bancii	—	—	966 "	" "
" creditului	—	—	332 "	25 "